

Utdrag ur förtalsdomen.

Detta är inte domen i sin helhet utan de mer viktiga punkterna och vi publicerar detta här för att visa på hur en domstol kan resonera i ett förtalsmål. De delar i tingsrättens resonemang som är av särskilt intresse har markerats med blå text

Den som allvarligt kränker någon annan genom brott som innefattar ett angrepp mot dennes person, frihet, frid eller ära ska ersätta den skada som kränkningen innebär. Detta följer av 2 kap. 3 § skadeståndslagen.

Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, gör sig skyldig till förtal. Var han skyldig att uttala sig eller var det eljest med hänsyn till omständigheterna försvarligt att lämna uppgift i saken, och visar han att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den, ska han inte anses ha gjort sig skyldig till förtal. Detta framgår av 5 kap. 1 § brottsbalken.

Förtalsbrottet syftar till att skydda den enskilde från risken för allvarliga sociala skadeverkningar genom att någon lämnar uppgifter om den enskilde som påverkar andras uppfattning om denne på ett negativt sätt, det vill säga skadar dennes anseende (se förarbetena SOU 2016:7 s. 439). Ett förtalsbrott är begånget i princip oberoende av om de lämnade uppgifterna är sanna eller inte. Det finns alltså ingen generell rätt att säga sanningen. (Se Jareborg m.fl., Brotten mot person och förmögenhetsbrotten, 2 u., 2015, s. 98).

Endast ett påstående, som är så bestämt att dess sanningshalt kan prövas, är att betrakta som en uppgift enligt förtalsbestämmelsen. Värdeomdömen omfattas inte. (Se Bäcklund m.fl., Brottsbalken m.m. [29 oktober 2019, Norstedts Juridik], kommentaren till 5 kap. 1 §.) Däremot kan påståenden som innehåller generella termer, såsom när någon utpekats som "grovt ohederlig" eller "tjuv", omfattas (se Jareborg m.fl., a.a., s. 95).

Med att en uppgift lämnas avses både det fallet att personen själv framställer uppgiften som att denne sprider vidare en uppgift, t.ex. genom att återge beskyllningar som framförts av andra.

Uppgiften ska vara av nedsättande beskaffenhet eller med andra ord sådan att den är ägnad att utsätta den drabbade för andra människors missaktning. (Se Bäcklund m.fl., a.st.) Vid försvarlighetsbedömningen måste man ta hänsyn till hur och när uppgiftslämnandet har skett. Politiker och andra så kallade offentliga personer samt de som själva framträtt i den offentliga debatten anses få tåla mer än andra. (Se Jareborg m.fl., a.a., s. 99.)

Vid försvarlighetsbedömningen måste också beaktas att den vidsträckta yttrandefriheten är grundvalen för ett demokratiskt samhällsskick. Det måste finnas utrymme för den politiska debatten. Också andra samhällseliga, kulturella och vetenskapliga frågor måste få ventileras, även om enskilda personer i viss mån skulle angripas i denna diskussion.

Ett annat viktigt område, där yttrandefriheten särskilt bör beaktas, är den yrkesmässiga nyhetsförmedlingen. Detta intresse kan därför ofta få väga över den enskildes anspråk på skydd mot kränkande uttalanden. **Vad som ibland kallas sensations- eller skandaljournalistik, och som inte står i samband med den egentliga nyhetsförmedlingen, har inte motsvarande skydd. Vidare har utvecklingen av internet inneburit ökade möjligheter att sprida nedsättande uppgifter.**

Straffbestämmelserna tillämpas på samma sätt för handlingar på det mediet som för andra ärekränkande handlingar. (Se Bäcklund m.fl., a.st.)

Vad tingsrätten ska pröva Tingsrätten ska först pröva om Käranden har gjort sig skyldig till förtal mot Tomas Åberg och därefter om hon är skadeståndsskyldig mot honom.

Tingsrätten ska alltså närmare bestämt pröva om (1) Käranden har utpekat Tomas Åberg såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller annars lämnat uppgift om honom som är ägnad att utsätta Tomas Åberg för andras missaktning.

Om tingsrätten kommer fram till att Käranden inte har lämnat sådana uppgifter, ska Tomas Åbergs talan ogillas. Om tingsrätten däremot kommer fram till att hon har lämnat sådana uppgifter, ska tingsrätten pröva om (2) det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt för Käranden att lämna uppgifterna. Om tingsrätten svarar nej på frågan, ska tingsrätten gå direkt till prövningen enligt punkten 4 nedan. Om tingsrätten däremot svarar ja på frågan, ska tingsrätten pröva om (3) Käranden visat att uppgifterna var sanna eller att hon hade skälig grund för dem. Om tingsrätten kommer fram till att Käranden visat det, ska tingsrätten ogilla Tomas Åbergs talan. Om tingsrätten däremot kommer fram till att hon inte har visat att uppgifterna var sanna eller att hon hade skälig grund för dem, ska tingsrätten slutligen pröva om (4) Käranden allvarligt har kränkt Tomas Åberg på så sätt att han har rätt till skadestånd av henne samt pröva (5) storleken på skadeståndet.

Har Käranden lämnat förtalsgrundande uppgifter om Tomas Åberg?

Käranden har medgett att hon spridit Joakim Lamottes inlägg i facebookgrupperna "Sverigedemokraterna och Jimmie Åkessons trogna vänner" och "Stå Upp För Sverige (utan markström)" samt vid delningarna skrivit Märkligt att värsta sortens bedragare kallar sig för nät-hatsgranskare! SVT har gjort bort sig igen! respektive Ja det är märkligt att en jägare av näthat är värsta sortens bedragare!. Den fråga som tingsrätten har att ta ställning till är om de lämnade uppgifterna är förtalsgrundande.

Var det försvarligt för Käranden att lämna uppgifterna?

Det är Käranden som ska visa att det varit försvarligt att lämna de förtalsgrundande uppgifterna (se Bäcklund m.fl., a.st.). Käranden har gjort gällande att det varit försvarligt att lämna uppgifter om Tomas Åberg eftersom han är rikskänd och en maktspelare och därmed en offentlig person. Hon har anfört att Tomas Åberg därför måste tåla mer granskning än andra. Tomas Åberg har motsatt sig påståendet om att han är rikskänd och en offentlig person. Han har anfört att han endast är anställd av Föreningen Näthatsgranskaren. Till stöd för sitt påstående om att Tomas Åberg är en offentlig person har Käranden presenterat tre tidningsartiklar från de digitala versionerna av tidningarna, mitt i, Nya Tider och Katarina Magasin. Artikeln i mitt i handlar om Föreningen Näthatsgranskarens arbete och inkluderar en intervju med Tomas Åberg. Artikeln i Nya tider anger att Tomas Åberg är en djurplågare och att han hyllats i media för sin organisation Näthatsgranskaren. Artikeln i Katarina Magasin avser granskning av ett forskningsprojekt och Tomas Åberg. Käranden har även presenterat ett e-postmeddelande från Joakim Lamotte där det framgår att han anser att Tomas Åberg är en offentlig person som gått ut i medier och uttalat sig i samhällsdebatten och att det finns ett allmänintresse i att granska Tomas Åberg. (samt att allt han skriver är sant, NHGs anmärkning) E-postmeddelandet från Joakim Lamotte har enligt tingsrättens mening lågt bevisvärde eftersom det endast uttrycker Joakim Lamottes åsikt om Tomas Åberg. Av den övriga bevisning som Käranden presenterat framgår att Tomas Åberg förekommit i tre tidningsartiklar. Tomas Åbergs förekomst i

media bedömer tingsrätten som liten. Mot denna bakgrund bedömer tingsrätten att Käranden inte har bevisat att Tomas Åberg är en offentlig person som ska tåla att angripas till förmån för den vidsträckta yttrandefriheten. **Det har därmed inte varit försvarligt för Käranden att sprida de förtalsgrundande uppgifterna om Tomas Åberg på grund av att han varit en offentlig person.** Det har inte heller funnits några andra skäl för Käranden att sprida uppgifterna. Kärandens lämnande av uppgifterna har alltså inte varit försvarlig. Vid denna bedömning är någon prövning av uppgifternas sanningshalt inte nödvändig. Det är inte heller nödvändigt att pröva om Käranden haft skälig grund för att lämna uppgifterna. **Eftersom det inte varit försvarligt för Käranden att lämna uppgifterna har hon utsatt Tomas Åberg för förtal enligt punkterna 1-6 och 8.** (punkt 7 var att Tomas garderade sig och sa att om de enskilda förtalspåståendena, inte ansågs enskilt vara förtal så är sammanhanget av hela texten förtal. Eftersom tingsrätten bedömde att alla påståendena var förtal så utgår punkt 7)

Har Tomas Åberg rätt till skadestånd?

Käranden har utsatt Tomas Åberg för förtal genom att sprida förtalsgrundande uppgifter om honom på Facebook. Käranden har inte presenterat någon bevisning till stöd för att Tomas Åberg redan har fått ersättning av annan än Ramona Fransson för spridning av uppgifter från Joakim Lamottes inlägg. Detta är därmed inte bevisat och tingsrätten beaktar inte denna omständighet vid prövningen av om Käranden ska betala skadestånd till Tomas Åberg. Inlägget i gruppen "Sverigedemokraterna och Jimmie Åkessons trogna vänner", som har över 13 000 medlemmar, delades vidare elva gånger. Inlägget i gruppen "Stå Upp För Sverige (utan markström)", som har 5 000 medlemmar, delades vidare två gånger. Spridningen har därmed varit stor. Mot denna bakgrund bedömer tingsrätten att Käranden allvarligt har kränkt Tomas Åberg. Hon är därför skadeståndsskyldig mot honom. Tomas Åbergs talan ska alltså bifallas. Det yrkande beloppet om 10 000 kr är skäligt med hänsyn till den stora spridning som uppgifterna fått.